

Dušan Olaj

DUOL d.o.o.

Pri nas se posel igramo in predvsem sistematično gradimo podjetje na dolgi rok. Radi bi bili zimzelen in ne sezonsko cvetje.

Podjetje DUOL je svetovno uveljavljeno podjetje na področju projektiranja, proizvodnje in montaže napihljivih hal - balonov, ki se uporabljajo za športne aktivnosti, koncerte, skladišča, v kmetijstvu, za vojaške namene. Kateri je vaš doslej najzahtevnejši objekt, ki ste ga postavili?

Težko je odgovoriti na tako vprašanje. Skoraj vsak naš objekt je unikat, delan po naročilu kupca. Imamo pa objekte, ki predstavljajo mejnike v razvoju Duola in na nek način mejnike v razvoju te tehnologije v svetovnem merilu. Med take zanesljivo lahko štejemo enega izmed največjih balonov na svetu, ki smo ga postavili v Kazahstanu in ki prekriva celoten nogometni stadion. Ne moremo niti mimo 10 balonskih hal, postavljenih za polarnim krogom na polotoku Jamal v Rusiji, kjer so naftni delavci praktično iz nič postavili mesto in kjer danes stoji eno največjih plinskih nahajališč na svetu. Omenim lahko tudi naš patentirani napihljivi rastlinjak, ki bo mogoče rešitev za prehrano afriškega kontinenta.

In kateri bo po vaših ocenah najzanimivejši v prihodnjih letih? Je to projekt veselje?

Projekt veselje je raziskovalni projekt. Za Duol je pomemben, ker nas postavlja ob bok svetovnim podjetjem oziroma izbrancem, ki se ukvarjamo s tem področjem. Največja vrednost tega razvojnega sodelovanja je, da imamo možnost delati z materiali in tehnologijami bodočnosti. Znanje, pridobljeno tu, pa prenašamo v komercialne projekte, kjer smo tudi zaradi tega nesporni tehnološki voditelji v svetovnem merilu.

Je realno pričakovati, da bodo Duolovi baloni v manj kot desetih letih sestavni del vesoljskih modulov oziroma pripeti na vesoljske postaje?

To so naši objekti že danes, ni treba čakati na bodočnost. Težava je ta, da je ta trg neizmerno majhen in nam ne omogoča ekonomskega preživetja. Zatorej ta del posla delamo za slavo, prestiž in za prepotrebno znanje o novih materialih in tehnologijah.

Če boste torej uspeli v vesolju, boste poleg letošnje Nagrade GZS v prihodnje dobili še kakšno. Na kaj ste v svojem dosedanjem življenju najbolj ponosni? Je to vaš uspeh v zasebnem ali poslovnem svetu?

Ne vem. Nagrade niso cilj. Pridejo same od sebe, ne da bi se zavedal, ali deloval za to, da jih dobiš. Nikoli nisem razmišljal o tem, da so mi mogoče na doseg roke. O nagradah odločajo drugi, odločajo tisti ob strani, ki te vidijo. Če se malce pošalim: če bi sam gledal sebe, si nagrade zanesljivo nikoli ne bi podelil. Ker je toliko stvari, ki jih moram izboljšati, popraviti, spremeniti ... Kar se preteklosti in ponosa tiče, v zadovoljstvo mi je, da sem zdržal na tej poti, na kateri je Duol danes. To je moje življenje, zasebno in poslovno. Podjetniki nikoli ne moremo ločiti zasebnega in poslovnega. Vse je eno. Vse je naše življenje.

Vi se odpravljate v vesolje, drugi stopicajo na mestu. Velikokrat slišimo besedno zvezo »se ne da«, sami ste tudi izjavili, da imamo pri nas veliko spečih podjetij. Kako to miselnost obrniti?

Čas. Čas je tisti, ki spreminja okolje, potrebe, ambicije. Zelo pa lahko pri tem pomaga država oziroma državna administracija. Da naredi poslovno okolje privlačno. Da speči začetijo priložnost. To je tako enostavno, da ne more biti bolj. Le malce več ustvarjalnosti in smiselnih ukrepov države je potrebnih. Cona ugodja, pa čeprav z zavestno nižjim življenjskim standardom, in malodušje sta strup za podjetniško kreativnost. Država tu svoje naloge – spremeniti to stanje – za zdaj ni opravila.

Ostaniva trdno na tleh. Vaši projekti vključujejo tudi objekte za begunska taborišča. Ali nam lahko odstrete svoje videnje humanitarnih kriz v prihodnje? Kakšen odnos imate do teh projektov? Je tudi tukaj v ozadju računica, ali gre za drug pristop?

Na socialnih omrežjih in v medijih spremljam vse te debate o begunski problematiki. Kako nekritično in s kakšno neizmerno lahkostjo večina to problematiko priganja do skrajnosti. Jaz sem bil v begunskem taborišču na turško-sirski meji. Videl sem verjetno le delček te humanitarne katastrofe, videl, kaj pomeni, ko skoraj 50.000 beguncev živi v improviziranih šotarih, pa ne samo dneve, ampak mesece in leta. Begunci so realnost in predvsem politika je pri reševanju tega problema pogrnila na celi črti. Humanitarna pomoč in donatorske konference vsaj malce omilijo begunski pekel, ampak tudi tega je absolutno premalo. Del teh donatorskih programov izvajamo tudi v Duolu. To niso

projekti z računico, so pa projekti, kjer zaradi tega, ker donatorjem pomagamo pri realizaciji, lahko drugje lažje pridemo do komercialnih projektov.

DUOL ste ustanovili leta 1992, družba nima dolga, ves dobiček se vrača v podjetje za razvoj. Ste se tako odločili sami? Vam je kdo svetoval drugačno pot?

To je bila moja odločitev. Duol ni podjetje za dirko za dobičkom. Niti ni podjetje, ki stremi po maksimiziranju poslovanja v najkrajšem možnem času ali pa še prej. Pri nas se posel igramo in predvsem sistematično gradimo podjetje na dolgi rok. Radi bi bili zimzelen in ne sezonsko cvetje. Neodvisnost od bank nas dela svobodne in tudi previdne ter trezne. Ne segamo preko svojih zmožnosti ne glede na to, kako vabljava je priložnost. Za dobiček pa je logično, da ga vračam nazaj v podjetje in v razvoj. Ker je zanesljivo najbolj naložen denar.

Kaj bi rekli tistim, ki pravijo, da ne morejo začeti, ker nimajo zagonskega kapitala?

Ni vse v denarju. Denar ti ne pomaga nič, če nimaš ideje, izdelka, predvsem pa kupca. In zanesljivo bo danes vsak z dobro idejo dobil denar. Denarja za dobre ideje je dovolj na trgu. Če ga nekdo ne more dobiti, to pomeni, da pač ideja ni dobra, ali pa je nekaj hudo narobe z izdelkom.

DUOL je prehodil več kot četrto stoletja dolgo pot. Svoj poslovni model ste že večkrat spremenili. Družba je trenutno v fazi eksterne revizije organizacijske strukture. Če na to pot pogledate kot na pot vlaka, na kateri postaji se sedaj nahajate?

Vozi nas vlak v daljave ... Nas pa še v višave z vesoljskimi projekti. Duol vidim kot trajno podjetje in ne kot enkratni projekt. Naša razvojna niša je izjemna. Že sedaj vidimo, kaj bomo počeli čez 10 let in kakšne materiale bomo pri tem uporabljali. Največja vrednost Duola ni v tem, kaj smo storili do danes, ampak v tem, kaj bomo storili v bodoče.

7,1 mio €
znaša letni
prihodek.

Več kot
100-odstotna
rast dobička v
zadnjih treh letih.

Bodo ZDA naslednja postaja? Delujete namreč v Evropi, Aziji, na Bližnjem vzhodu, v Afriki in Južni Ameriki, ne pa v ZDA. Težava naj bi bila kompleksnost trga. V kakšnem smislu?

ZDA so izjemno zanimiv in perspektiven trg za Duol, vendar na tem trgu že obstajata vsaj dva konkurenčna proizvajalca. Primerjave sicer kažejo, da smo konkurenčni tako po ceni kot po kakovosti, vendar pa so vstopni stroški na ta trg izjemno visoki. Tu imamo v mislih vstopne carine, vzpostavitev distribucijskega omrežja, servisno podporo in predvsem kopico papirologije, povezane z dovoljenji, certifikati, davčnimi obvezami. Tudi zakonodaja je precej drugačna, kot smo je vajeni v EU in drugod po svetu. Sprejeli smo odločitev, da z vstopom na ta trg še malo počakamo. Ni bojazni, da bi nam Američani kam pobegnili, le malce kasneje bodo začeli kupovati naše hale. Poznajo pa nas že.

Pri vas nimate težav morebitnega naročnika zavrnuti. Kdaj se to zgodi?

Se zgodi, da naročnika tudi zavrremo oziroma mu odsvetujemo nakup. V primeru, ko ocenimo, da naše balonske hale za kupca niso najbolj ugodna rešitev, mu to odkrito povemo in tudi svetujemo, kam se obrniti za drugačne oziroma bolj primerne rešitve. To je del naše prodajne filozofije »Mar nam je« (»We care«).

60 %
so plače višje od
konkurentov.

Vam je bilo morda kdaj žal, da ste koga zavrnuti?

Ne. Žal pa bi nam bilo, če bi kupcu prodali naš objekt in bi ta kasneje spoznal svojo zmoto. Ni je slabše reklame za podjetje kot nezadovoljni kupec. Ta lahko od nakupa odvrne več novih kupcev kot najhujša konkurenca.

Dodana vrednost na zaposlenega znaša pri vas 69 tisoč evrov, v zadnjih treh letih se je v povprečju povečala za 22 % letno. Kaj pa je največja dodana vrednost v vaši karieri, če te ne bi merili v denarju? Morda kakšno posebno spoznanje?

Življenjska pot je sama po sebi največje spoznanje. Kar je neprecenljivo, je to, da je vsak dan nekaj drugega. Meni posebno je bilo iz nič ustvariti to, kar je Duol danes. Te poti in spoznanj na tej poti ne zamenjam za nič na svetu.

Vodenje podjetja naj bi prepustili mlajši generaciji. Kdaj nameravate storiti veliki korak?

Duol je družinsko podjetje v pravem pomenu, saj smo vsi vpeti v delovanje podjetja. V tem trenutku poteka prenos vodenja podjetja na naslednika. Je pa tak prenos izjemno zahteven in tudi zelo odgovorno dejanje. Sam ocenjujem, da bo potrebno še leto ali dve. Novinarjem, ki me o tem pogosto sprašujejo zadnji dve leti, v šali pravim, da sem že izseljen iz svoje pisarne, da pa je hodnik od moje pisarne do izhodnih vrat tako dolg, da še vedno hodim po njem ...

3
raziskovalci tvorijo
razvojno skupino
pri ARRS.

Za
10 let
je Duol dal v najem
balonsko streho na
velodromu Novo Mesto in s
tem omogočil razvoj indoor
kolesarstva, tu je tudi
prva pokrita atletska
dvorana v Sloveniji.

Posel naj bi predali sinu. A ni težko otrokom, ki imajo nad seboj uspešnega starša? A ni to hud pritisk?

Strinjam se, da se je težko izviti iz sence uspešnega predhodnika, še posebej, če gre za starševski odnos. Poskušam pa sinu vcepiti v glavo enega od pravil oziroma misli, ki je vodila mene: če hočeš prehiteti nekoga pred seboj, ga nikoli ne boš tako, da boš hodil po njegovih stopinjah. Mislim, da razume. In ker verjamem vanj, sem prepričan, da bo uspel.

Vaši kupci so mladi, mladi na čelu družbe pa te mlade kupce bolje razumejo. Kako v tem času dojemate medgeneracijski prepad oziroma razlike med generacijami?

V poslu leta 2019 ni medgeneracijskega prepada. Je posel ali pa ga ni. Leta ne igrajo nobene vloge. Svet se tako hitro vrti, da moramo pozabiti na čas in se osredotočati zgolj na vsebino. Ta je enaka vsem, starim in mladim.

Po vašem Slovenci nismo pripravljeni na velike zgodbe in velike načrte. Se to z mlajšo generacijo spreminja?

Upam, čeprav sem skeptičen. Nova generacija podjetnikov se mi zdi ali preveč mevžasta ali pa v drugi skrajnosti preveč samovšečna in zaverovana vase. Manjka samokritičnosti, manjka potrpežljivosti, manjka pripravljenosti garati za cilj. Za neuspeh krivijo druge ali zunanje okoliščine. Napaka. Jaz sem v svoji karieri za vsak zdrs vedno okrivil sebe. Zelo enostavno je potem uspeti. Odpraviš vzrok in naslednjič si uspešen. Ključ do uspeha je znati odpravljati lastne napake in ne napak drugih.

Če ne boste več na čelu DUOL-a, na kateri naslednji »postaji« vas bomo našli?

V Mostecu na teku ali med Ljubljano in Obalo nekje na kolesu ali plavajočega v morju na slovenski obali. Nekajkrat na leto na kakšnem svetovnem maratonu in obvezno na triatlonskih tekmah. Želim opraviti tekmovanje Ironman na vseh kontinentih.

Je še kakšna »postaja«, ki si jo nadvse želite osvojiti? Udeležiti se svetovnega prvenstva v Ironmanu na Havajih.

Katere spremembe vidite na vidiku v naslednjih desetletjih? Kaj se obeta v svetu, kam plujemo?

Ni ga jasnovidca, ki bi si drznil napovedati nekaj desetletij naprej. Vsi skupaj lahko zgolj ugibamo, kaj bo in kako bo. Res je le, da bo svet čez deset let bistveno drugačen, kot je danes. Tehnološkega razvoja se ne da ustaviti. Bojim se, da se prav tako ne da več ustaviti globalnega onesnaževanja in uničevanja narave. In seveda tisto najpomembnejše – kdo ve, katere vrednote človeštva bodo prevladovali v bodočnosti? Koliko teh vrednot bo namenjeno ljudem samim in njihovim medsebojnim odnosom? Ali pa bo vse skupaj ena sama dirka. Upam, da bomo takrat še vedno razumeli pomen besede mir. gg

Utemeljitev

Dušan Olaj je leta 1992 ustanovil Duol, danes se njihovih 1.500 pokritih objektov nahaja v več kot 50 državah po svetu. Med njimi je tudi ena največjih naphiljivih hal na svetu – stoji v Kazahstanu, njena površina je 15.000 m². Družba ustvari skoraj 88 odstotkov prihodkov na tujih trgih in je v obdobju zadnjih treh let dosegla 22-odstotno povprečno rast dodane vrednosti. Izjemne rezultate dosegajo tudi v rasti dobička, ki je imel preko 100-odstotno rast v zadnjih treh letih.

Duol je globalno tehnološki vodja v svoji nišni proizvodnji. S stalnim vlaganjem v lasten razvoj in s sodelovanjem z domačimi in tujimi raziskovalnimi inštitucijami v smeri nadgradnje in tehnoloških novosti proizvodov sodeluje v mednarodnih projektih in inovativnih skupinah. Tako so s centrom odličnosti Vesolje, z Evropsko vesoljsko agencijo in ameriško Naso začeli razvijati uporabnost membranskih tehnologij v vesolju. Podjetje svojo tehnološko prevlado ščiti tudi s skritim znanjem, saj so z določenimi izdelki prvi na trgu (Greendome in Stream 54). Z novo rešitvijo 1+1, ki jo v tem trenutku patentirajo, pa postavljajo nove standarde v razvoju tehnologije membranskih hal, ki nikoli več ne bodo takšne kot do sedaj. Z bistveno boljšimi izolacijskimi lastnostmi in enostavnostjo gradnje bodo še bolj konkurenčne klasičnim gradnjam.

S sponzorstvi in donacijami sodeluje v širšem družbenem okolju in predvsem na področju športa.

Podatki za leto 2018 bodo znani v drugi polovici marca 2019 in ocena je, da bodo podobni kot za leto 2017, ko so znašali:

- Čisti prihodki: 7,1 mio EUR
- Čisti dobiček: 178.234 EUR
- Število zaposlenih: 22
- Dodana vrednost/zaposlenega: 69.043 EUR